

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/313/2020
Identifikačné číslo spisu:	1110230544
Dátum vydania rozhodnutia:	29.06.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petříková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1110230544.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ P. K., bývajúceho v F., 2/ VENUS PROJECT Slovakia s.r.o., so sídlom v Limbachu, Limbová 451/3, IČO: 31 342 841, proti žalovanej Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, s o sídlom v Bratislave, Račianska 71, o zaplatenie nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 18C/56/2010, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 22. februára 2018 sp. zn. 9Co/223/2016, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 22. februára 2018 sp. zn. 9Co/223/2016, v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava I z 10. novembra 2015 č. k. 18C/56/2010-519 a vec vracia Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 10. novembra 2015 č. k. 18C/56/2010-519 žalobu žalobcov zamietol a žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že na svoje rozhodnutie aplikoval § 1; § 3 ods. 1; § 4 ods. 1 písm. a/; § 5 ods. 1; § 6 ods. 1; § 9 ods. 1; § 17 ods. 1 a 2 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v príslušnom platnom znení, v dôsledku čoho konštatoval, že žalobcami tvrdené prieťahy v konaniach pred Okresným súdom Bratislava II neboli preukázané. V súvislosti s vydaním týchto uznesení neboli v konaniach konštatované prieťahy, či už zo strany Ústavného súdu SR, ani predsedom Okresného súdu Bratislava II, alebo disciplinárnym súdom. Tieto rozhodnutia tiež neboli zrušené pre nezákonnosť, ale boli zmenené v riadnom odvolacom konaní v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, a tak nemohli nadobudnúť právoplatnosť. Vo vzťahu k uplatňovanej nemajetkovej ujme žalobkyne 2/ poukázal na skutočnosť, že z ustálenej judikatúry, najmä s odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30 Cdo 675/2011, sú pocity štatutárnych zástupcov alebo členov obchodnej spoločnosti v konaní o nemajetkovú ujmu uplatnenú touto spoločnosťou bezpredmetné a irelevantné, keďže náhradu škody si uplatňuje právnická osoba. Uviedol, že odškodnenie právnickej osoby za nemajetkovú ujmu spôsobenú prípadnými prieťahmi v konaní nie je možné vzťahovať na fyzické osoby, ktoré sa na činnosti právnickej osoby zúčastňujú, lebo im nevznikla ujma priamo. Súd prvej inštancie poznamenal, že samotné konštatovanie žalobcu 1/, že

boli porušené jeho osobnostné práva vo vzťahu k nepriznaniu oslobodenia od súdnych poplatkov nebolo spôsobilé vyvolať ujmu, nemohlo žalobcov znevážiť vo vzťahu k verejnosti, pretože predmetné uznesenia konajúceho súdu sa nedoručujú nikomu inému, len účastníkom konania. Odôvodnenia žalobcami napádaných rozhodnutí neboli urážlivé ani dehonestujúce, bol v nich použitý štandardný právny jazyk, súd v týchto rozhodnutiach legitímne prezentoval svoje skutkové a právne závery, z čoho nemožno odvodzovať nárok, aj keď odvolací súd dospel k iným záverom. Súd prvej inštancie vyslovil, že žalobcami uplatňovaná nemajetková ujma je len hypotetická, subjektívnym dojmom a už samotnými rozhodnutiami odvolacieho súdu sa muselo dosiahnuť dostatočného zadost'učinenia, keď žalobkyni 2/ bolo oslobodenie od súdnych poplatkov napokon priznané. Svedeckou výpoveďou A. E. nebolo preukázané, že v príčinnej súvislosti s konaním na Okresnom súde Bratislava II došlo k zníženiu cti a dôstojnosti žalobcu. Žalobca klesol v jeho očiach tým, že mu nedal zálohy, vo všetkých veciach predkladal iba kópie nie originály, a tiež pre nemorálnosť a klamstvo. Žalobcami napádané uznesenia Okresného súdu Bratislava II, ktorými nebolo žalobkyni 2/ vyhovieť jej žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov, vo svojich odôvodneniach obsahovali len všeobecné konštatácie o dôvodoch pre nevyhovenie žiadosti, a nie sú tak spôsobilé zasiahnuť do osobnostnej sféry žalobcu 1/ ako konateľa a spoločníka žalobkyne 2/, pretože sa ho vôbec nedotýkajú. Bolo konštatované, že napádané uznesenia Okresného súdu Bratislava II žalobcu 1/ žiadnym spôsobom neosočujú, neohrozujú jeho česť a dôstojnosť a nevybočujú z pohľadu etiky a dobrých mravov. Pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu v peniazoch, nárok žalobkyne 2/ na náhradu nemajetkovej ujmy nemôže byť národom v zmysle § 17 ods. 2, 3 zákona č. 514/2003 Z.z., pretože takýto nárok môže vzniknúť iba fyzickej osobe. V tejto časti preto zrejme môže ísť len o nárok na ochranu pred neoprávnených zásahom do dobrej povesti právnickej osoby v zmysle § 19 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa 2/ nepreukázala, že by postupom Okresného súdu Bratislava II došlo k neoprávnenému zásahu do jej dobrej povesti. Okresný súd Bratislava II vo svojich procesných rozhodnutiach všeobecne a celkom legitímne uviedol dôvody, pre ktoré žiadostiam o oslobodenie od súdnych poplatkov nevyhoveli. Skutočnosť, že tri zo štyroch napádaných uznesení tohto súdu boli odvolacím súdom zmenené, nezakladá existenciu nesprávneho úradného postupu ani existenciu nezákonného rozhodnutia s poukazom na už vyššie uvedené. Žalobcovia nepreukázali existenciu namietaného úradného postupu, nepreukázali vznik a výšku požadovanej škody, resp. nemajetkovej ujmy, a teda ani príčinnú súvislosť, teda splnenie zákonom požadovaných podmienok pre vznik zodpovednosti štátu za škodu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z.

2. Proti uvedenému rozhodnutiu podali žalobcovia odvolanie. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“) rozsudkom z 22. februára 2018 sp. zn. 9Co/223/2016 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd svoje rozhodnutie tým, že žalobcovia odvolanie založili na procesných námietkach, z ktorých prioritne namietali, že zo strany súdu prvej inštancie došlo k zanedbaniu poučovacej povinnosti o možnosti namietat novú zákonnú sudkyňu JUDr. Zuzanu Kučerovú, mal za to, že uvedené tvrdenie je v zjavnom rozpore s obsahom spisu, keďže poučenie o procesných právach a povinnostiach, vrátane poučenia o možnosti vzniesť námietku zaujatosti voči zákonnému sudcovi v zmysle § 14 a § 15 O.s.p. bolo žalobcom opakovane doručené, o čom svedčí napr. č. l. 36, č. l. 47, č. l. 128 spisu. Vo vzťahu k námietke, v zmysle ktorej žalobcovia obdobne ako pred súdom prvej inštancie namietali, že k zmene zákonného sudcu nedošlo náhodným výberom, odvolací súd uviedol, že vychádzajúc z obsahu Dodatku k Rozvrhu práce Okresného súdu Bratislava I č. 5/2015 s účinnosťou od 10. júla 2015 (č. l. 468), ktorý je dostupný na internete, je nutné uzavrieť, že námietka žalobcov nie je dôvodná, lebo k zmene, na ktorú poukazujú, nedošlo v rozpore s právnymi náhľadmi ústavného súdu, keďže v súvislosti s ukončením výkonu funkcie sudkyne JUDr. Heleny Kožíkovej boli prerozdelené všetky nevybavené veci z oddelenia 18C náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov do oddelení všetkých sudcov občianskoprávneho úseku, v dôsledku čoho je námietka žalobcov bezpredmetná. Za porušenie procesných práv považoval žalobca 1/ nedodržanie päťdňovej lehoty na prípravu pojednávania na deň 18. novembra 2014, z dôvodu ktorého považujú vykonanie dôkazu - výsluch svedka A. za nezákonný. Odvolací súd dôvodil, že je pravdou, že žalobca dôvodne namietal nedodržanie lehoty na prípravu na pojednávanie, o čom svedčí obsah zápisnice o pojednávaní (č. l. 433), avšak konštatoval, že nedodržanie lehoty nemohlo negatívne ovplyvniť prípravu žalobcu 1/ na pojednávanie, keďže táto nebola spojená s

vykonaním žiadnych osobitne náročných činností. Na pojednávaní došlo k výsluchu svedka A. E.. Tento dôkaz navrhli žalobcovia, z čoho je zrejmé, že výpoveď svedka mala privodiť žalobcom priaznivé rozhodnutie vo veci, a teda skutočnosti, ktoré majú byť výsluchom svedka preukázané boli žalobcom známe už v čase podania žaloby. O tom, že navrhnutý dôkaz súd vykonať mali žalobcovia vedomosť už dňa 5. decembra 2013 (č. l. 218), keďže v tento deň bolo odročené pojednávanie o. i. i za účelom predvolania svedka, preto nebol osobitný dôvod na odročenie pojednávania dňa 18. novembra 2014 z dôvodu nedodržania päťdňovej lehoty na prípravu pojednávania, keď žalobca 1/ mohol v plnom rozsahu realizovať svoje práva a klásť svedkovi otázky, k činnosti ktorej nepotreboval žiadnu osobitnú prípravu. Čo sa týka námietky, že sa žalobca nemohol zúčastniť pojednávania, na ktorom došlo k vyhláseniu rozsudku, odvolací súd uviedol, že dôvodom, prečo súd neakceptoval žiadosť o odročenie pojednávania boli žalobcami uvedené lživé údaje. Súd prvej inštancie potom, ako zo strany žalobcov došlo k opätovnej žiadosti o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie pojednávaní, nad rámec svojich povinností, vykonal dopyt na Okresný súd Pezinok. Z odpovede na dopyt súd zistil, že súdne pojednávanie sp. zn. 5C/1010/2008, ktoré podľa tvrdenia žalobcov bolo dôvodom na odročenie predmetného pojednávania, bolo dňa 3. novembra 2015 zrušené z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu. V tento deň bol daný pokyn na zrušenie súdneho pojednávania sp. zn. 5C/1010/2008 zákonným sudcom, o čom boli žalobcovia vyrozumení telefonicky aj elektronicky ešte dňa 3. novembra 2015, a preto žiadosť žalobcov o odročenie pojednávania, datovaná síce dňom 2. novembra 2015, avšak osobne súdu doručená dňa 4. novembra 2015, neobsahovala pravdivé údaje, keďže žalobcovia v čase podania žiadosti už mali vedomosť, že ku kolízii pojednávaní nedôjde, a teda účelovo podsúvali súdu nepravdivé informácie. Správne súd prvej inštancie vyhodnotil žiadosť o odročenie pojednávania ako neopodstatnenú, keďže neboli splnené podmienky predpokladané v ustanovení § 101 ods. 2 O.s.p. a správne postupoval, keď konal a rozhodol v neprítomnosti žalobcov, keďže dňa 10. novembra 2015 žalobcom žiadna súdu známa prekážka nebránila riadne sa pojednávania zúčastniť. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podali žalobcovia (ďalej aj ako „dovolatelia“) dovolanie. Prípustnosť dovolania odôvodnili poukazom na § 420 písm. e/, písm. f/ CSP a poukazom na § 421 ods. 1 CSP. Uviedli, že rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne, a teda nepreskúmateľné, a že konanie ako celok nespĺnilo požiadavky na spravodlivé súdne konanie. Dôvodili, že namietajú zaujatosť senátu 9Co z dôvodu neetického vyjadrenia na adresu dovolateľov ako aj, že odvolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu bolo podané v zmysle ustanovení O.s.p. pred účinnosťou CSP, a teda, že odvolací súd mal predmetné odvolanie posudzovať v zmysle ustanovení O.s.p., čím malo podľa dovolateľov dôjsť k porušeniu práva na nezávislý a nestranný súd. Rovnako namietajú nesprávnosť procesného postupu spočívajúceho v tom, že nebola splnená päťdňová zákonná lehota na prípravu na pojednávanie.

4. Žalovaná sa k dovolaniu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. Vo vzťahu k námietke vyplývajúcej z § 420 písm. e/ CSP dovolací súd uvádza, že v zmysle uvedeného ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak vo veci rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

11. Podľa § 49 ods. 3 CSP dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti.

12. Dovolací súd uvádza, že zákon výslovne vylučuje, aby dôvodom na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu boli okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanom spore. Postupom sa rozumejú procesné úkony sudcu vrátane rozhodnutí, a to aj vo veci samej. V postupe sudcu pri prejednávaní konkrétneho sporu sa prejavuje samotný výkon súdnictva, preto tieto okolnosti nemôžu byť samé osebe dôvodom zaujatosti sudcu. Vzhľadom na uvedený dôvod zaujatosti prednesený dovolateľmi v dovolaní, že konajúci senát odvolacieho súdu posudzoval odvolanie podľa ustanovení CSP a nie podľa O.s.p. nezakladá dovolací dôvod vyplývajúci z § 420 písm. e/ CSP, pretože sa jedná o procesný postup súdu vyplývajúci aj z § 470 ods. 1 CSP.

13. Dovolací súd zároveň dopĺňa, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nebolo neetické a urážajúce. Odvolací súd v rozhodnutí prezentoval svoje skutkové a právne závery, v rámci ktorých použil právny jazyk. Dovolací súd tak má za to, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nevykazuje znaky neetickosti, prípadne urážlivých odkazov na adresu žalobcov.

14. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14.1. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

15. Vo vzťahu k námietke týkajúcej sa nesprávneho procesného postupu spočívajúceho v tom, že nebola splnená päťdňová zákonná lehota na prípravu pojednávania dovolací súd uvádza, že odvolací súd v rámci svojho odôvodnenia konštatoval, že síce žalobca dôvodne namietal nedodržanie lehoty na prípravu na pojednávanie, o čom svedčí obsah zápisnice, avšak nedodržanie lehoty odvolací súd odôvodnil tým, že takýto procesný postup nemohol negatívne ovplyvniť prípravu žalobcu na pojednávanie, keďže táto

nebola spojená s vykonaním žiadnych osobitne náročných činností, a že na pojednávaní konanom 18. novembra 2014 došlo k výsluchu svedka A. E., ktorého výsluch navrhli žalobcovia.

16. Dovolací súd v tejto súvislosti podrobil spisový materiál prieskumu. Z obsahu zápisnice z pojednávania konanom na súde prvej inštancie 18. novembra 2014 (č. l. 433) vyplýva, že žalobca žiadal o odročenie pojednávania, pretože nebola dodržaná 5-dňová lehota na prípravu. Rovnako zo zápisnice vyplýva, že na pojednávaní bol ako svedok vypočutý nielen A. E., ako to uvádza odvolací súd, ale aj svedok Z. H..

17. S prihliadnutím na uvedené je potrebné konštatovať, že v prípade, ak by sa na pojednávaní konanom 18. novembra 2014 vykonal iba výsluch svedka A. E., tak v takomto prípade by dovolací súd považoval postup odvolacieho súdu za korektný, a zodpovedajúci § 178 ods. 2 CSP, pretože sám žalobca vedel o výsluchu tohto svedka včas a vopred, čo vyplýva aj zo zápisnice z pojednávania konanom 5. decembra 2013 (č. l. 218 - 222), a na ktorom došlo k odročeniu pojednávania aj za účelom výsluchu tohto svedka. A teda išlo o vykonanie úkonu, už skôr navrhnutého dôkazu. No keďže na pojednávaní 18. novembra 2014 sa vykonal aj výsluch svedka Z. H., o čom sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nezmienil (teda vyjadrenie odvolacieho súdu nekorešponduje so skutočným stavom vyjadreným v zápisnici), a o výsluchu tohto svedka žalobca nemal vedomosť, pretože zo spisového materiálu nevyplýva, že by bol o tomto úkone vyzoomený súdom a to aj z dôvodu, že sa žalobca nezúčastňoval pojednávania, ktoré sa priebežne nariaďovali a vykonal, má dovolací súd za to, že v takomto prípade nedošlo k zachovaniu 5-dňovej lehoty na prípravu, ako to vyplýva z § 178 ods. 2 CSP, pretože v prípade výsluchu svedka Z. H. sa nejedná o úkon, ktorý by sa radil medzi úkony žalobcovi vopred známe alebo procesne jednoduché úkony. Vzhľadom na uvedené dovolací súd uzatvára, že nezachovaním päťdňovej prípravy na pojednávanie, tak ako to vyplýva z § 178 ods. 2 CSP, došlo k nesprávnemu procesnému postupu, ktorý zakladá aj dôvodnosť uplatnenia § 420 písm. f/ CSP.

18. Vzhľadom na to, že dovolací súd vyhovel námietke týkajúcej sa procesného postupu vyplývajúceho z § 420 písm. f/ CSP, ďalšími námietkami predostretými v dovolaní dovolateľmi sa nezaoberal.

19. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd v zmysle § 449 a § 450 CSP zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 22. februára 2018 sp. zn. 9Co/223/2016, v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava I z 10. novembra 2015 č. k. 18C/56/2010-519 a vec vrátil Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, 2 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.